

Nro 44.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 3 dik napján 1794.
esztendőben.*

Hadi Történetek.

Képzeltük, meg sem is tsalatkoztunk képze-
lődésünkben, hogy a' két hadakozó fél
mind addig ólálkodik egymás után, mig vagy
eggyik, vagy másik törbe fog esni. — A' kö-
zelebb múlt szombaton költ különös udvari újság
levélben, két, sőt három nevezetes történet adat-
tatik elő, mellynek ketteje *Austriai Belgyiomban*,
nevezetesen Flandriában, a' harmadik pedig a'
Rajna vizén túl esett.

A' Flandriai történetek ekként irattatnak le:
Májusnak 21 dik napján, több colonnékra osztat-
tatván fel a' *Sambre* vize mellett táborozó Fran-

tzia ármádia, mellynek kórmánya *Charbonnier* Generálra vala bizattatva, jókor reggel ki indított, olly fel tétellel, hogy a' vizen túl táborozó Cs. K. és Hollándiai seregeket egész erővel meg támadhassák, 's nevezetesen ármádiánknek jobb szárnyát, melly ellen 3000 lovasságot, és gyalogságának nagyobb részét küldötte, el nyomhassák, semmivé tehessék. Gr. *Kaunitz* hadi tármester, mint régi próbált vitéz és vezér, észrevévén az ellenségnek szándékát, bé nem várta azt, hanem 6 batallion gyalogsággal, és 8 escadron lovassággal rendelvén ellene *Werneck* Generált, bal szárnyára tsapatott, és mind jó rendlései, mind seregeinknek vitéz magok viselete által úgy meg zavarta a' Frantziákat, hogy 2000 embereiknek tsata piatzon lett maradások után, kéntelenek vóltak magokat vissza húzni. Ugyan akkor *Davidovich* G. Májor is szerentséssen végbevitt a' reá bizatott dolgot, meg támadván, megvervén, és széllyel szórván azokat, a' kik az *Erquelinesi* mezőségen állapotának meg seregeinknek törbe való ejtésekre. Mind a' Cs. K. mind a' Hollándiai ármádia rendkívül való álhatatoságot, hivséget, készséget, és vitézséget mutatott ezen tsatában. A' *Kinsky* könnyű lovas regimentéről, mellyet Gróf *Riesch* Generál Májor vezérel vala, azt jegyzi meg a' fő kórmányozó Gróf *Kaunitz* hadi Tármester, hogy nemhogy leírni, de még tsak képzelni sem lehet azt a' vitézi bátorságot, azt az erőt, azt a', nem mondom dühösséget, hanem mérget és tüzet, mellyel az, a' számos ellenségnek sorjaiba bé vágott, 's magát azokon által vágta.

Maga *Pichegrü* Frantzia fő kórmányozó vezér is próbát akarván tenni, és útat nyitni Hannoniának tartományába, *Májusnak* 22-dik napján meg támadta a' *Dornik* mellett táborozott Austriai - Angliai - Hannóverai - Hassiai, és Hollándiai seregeknek jobb szárnyát. A' Hannóveránusok *Warcoing*, és *St. Leger* mellett Gr. *Walwoden* lovas Generál; az Austriakusok *Ramegnies* mellett

Kovachevich, és *Templeit* mellett *Gr. Bellegarde* Generál Májorok vezérlések alatt, készen várták, és illendőképen is fogadták az ellenséget: mivel mindazáltal maga *Pichegrü* Generál, egész erejét, t. i. 80 ezer főből álló seregét vitte ellenek, Fels. Urunk parantsolatot küldött a' fent említett Generáloknak, hogy népeiket ne vesztegessék, hanem rendesen, és szüntelen való tsata között húzzák magokat közelebb a' fő armádiához, melly hátrálásoknak könnyítésére, és fedezésére, egynéhány pihent regementeket is küldött ő Felsége. Ezeknek oda lett érkezésekkel bátorságot nyervén seregeink, rajtok hajtottak a' Frantziákon, 's mindenütt ki mozdították helyeikből, melly szerentsés történet alkalmatosságot szolgáltatott arra, hogy több seregek is küldetessenek ellenek, és újjabb erővel újjitasson meg a' tsata. *Waldeck* hertzeg lovas Generálra, és *Gr. Bellegarde* Generál Májorra bizattatott a' Fr. armádia jobb szárnyának meg támadása, melyet különös szerentséssel végbe is vittek, egynéhány 100 embert öszve vagdalván, 's néhány ágyúkat el vévén tölök, 's egész *Templeuwig* vízfőzsa nyomván őket, holott meg állapodván a' vízfőzsa üzetett patrióták, bámúlásra méltó dühösséggel védelmezték magokat. Ötször verettettek vízfőzsa egymás után, 's mind annyiszor mentenek vízfőzsa seregeink ellen, még pedig mindannyiszor meg hármaztatott erővel, 's egy kevésbé vízfőzsa is nyomták azokat; hanem végtére újjabb segítség érkeztvén hofzfőzsa tsatában el lankadott vitézeinkhez, tsak ugyan vízfőzsa nyomattattak, 's egészen meg verettettek a' Frantziák. Képzelné sem lehet ennél mérgeőbb tsatát, melly reggeli hat órától fogva esteli 10 óráig szüntelen tartott, 's mind a' két rész olly tüzrel, 's olly egymás ellen való mérgességgel folytatta azt, a' minéműre a' leg őszebb vitéz sem emlékezik. Még azon este ki hajtották őket mind *Templeuweből*, mind *Pontachinból* győzedelmes seregeink, 's következett napon tsak nem *Kortrikig* nyomaikban vóltak pörtázni ki küldetett lovasaink.

A' melly nagy örömmel és meg elégedéssel tapasztalta Fels. Urunk, mind az égyesült seregeknek közönségesen, mind az Austriai vitézeknek különösen hazájokhoz, uralkodó Fejedelmekhez, 's Előjáróikhoz mutatott hivségét, készségét, és vitéz tetteit: éppen olly nagy megilletődéssel és szomorúsággal szemlélte ezen vakmerő tsatában el hüllott derék és jó hazafiaknak szerentsétlenségeket. Önnön maga vallást teszen az udvari különös újság levél, hogy a' jelenvaló háborúban, ennél drágább árron vett győzödelmünk nem vólt, és hogy a' részünkről el hüllotaknak számok 2000 re ment, melly kevés ugyan az ellenség veszteségéhez képest, kik között, három vagy négy annyi is küldetett a' más világra; de igen sok ő Felsége előtt, a' ki könyves szemekkel nézett hiv vitézeinek ki ontatott vérére. Ugyan ezen okból nem kurir, hanem csak estaféta által tudósította ezen győzödelemről a' Fels. hadi Tanátsot.

A' Májusnak 17-dik napján történt tsatában részünkről 50 ember, 16 ló veszett el; 271 ember, 20 ló kapott sebet, és 56 ember, 's 3 ló tévelyedett el. A' sebbe estek közt vagyon *Moese* fő hadnagy Kaunitz regből, *Bojanovich* fő hadnagy az *Odonell* szabad seregéből, és hertzeg *Salm* ártillerie kapitány. — Májusnak 18 dikán esett tsatában 222 emberünk 43 lovunk veszett el; 718 emberünk, 's 52 lovunk sebesitetett meg; 433 emberünk, 34 lovunk fogattatott és tévelyedett el. Meg hólt tiszteink között valók *Hensinger* Toskána nagy hertzeg gyalog regből való kapitány, *Balogh* Ferdinánd fő hertzeg, vólt *Elzterházy* Imre huszár regementéből való all hadnagy. Sebbe estenek: *Figulus* és *Zitzmann* all. hadnagyok *Ulm* granatérosi között; *Waldeck* kapitány, *Schulz* fő hadnagy, és *Werth* all. hadnagy *Pecz* granatérosi között; *Strauch* fő Strázsamester, *George* kapitány, *Kugelmeyer*, *Krüger*, *Sterbenacz*, *Sterndahl*, *Navratil*, és *Salburg* fő hadnagyok.

Kleinmann és *Dollberg* all hadnagyok, és *Dietrich*'s *Schallenberg* zászló tartók Toskána nagy hertzeg gyalog regből; *Schveller* kapitány-lájtinánt, *Bey* all hadnagy és *Ernst* zászlótartó Coloredó Jósef gyalog regből; *Delobel* fő Strázsa-mester, Gr. *Natta* kapitány-lájtinánt, Gr. *Eltz*, és *Mier* all hadnagyok, és *Osthaus* zászló tartó Coloredó Wenczel gyalog regből; *Schneider* fő hadnagy, *Schindler Antal* all-hadnagy, és *Schindler Ferentz* zászló-tartó Kaunitz regből; *Wlasits* kapitány, és *Horecsny*'s *Wolf* fő hadnagyok Ferdinánd fő hertzeg huzár regementéből. Fogságba esett *Young* all-hadnagy Toscána fő hertzeg regből.

Koburg hertzeg utóbbi jelentése szerént, a' *Werviki* sántzal meg erősített Frantzia tanyának, *Májusnak* 19-ik napján lett szerentsés el vétetése, és a' *Lisz* vizén lett által menetele után, *Lincelles* mellett, eggy 10 ezer főből álló Frantzia corpust meg támadott, és egészen a' *Halluini* hegyekig vissza nyomta Gr. *Clerfait* hadi tármester, a' honnan *Rysselbe* vontta magát az ellenség. Bizonyossan meg nem lehet holtjainak számát határozni, hanem 300 embert, és 8 ágyút el fogtak győzödelmes seregeink.

A' második udvari különös újság levélben azon két nevezetes tsaták irattatnak le, mellyek múlt hólnapnak 10 dik és 12 dik napjain történetnek, az elsőbb a' *Yorki* hertzeg, az utólsóbb pedig Gróf *Clerfait* hadi tármester vezérlése alatt. *Májusnak* 10-dikén, jókor hajnalban, két colonéra osztatott fel az ellenség tábora, az égyik *Pont a Tressin*, a' másik pedig *Bouvines* mellett ment a' *Marque* vizén által. Az utólsóbb *Bourghelles* alatt állott tábori ör-állóinkat vissza is nyomta, és *Bachy* nevű helységig előre nyomulván, el akarta az Ország úttyát foglalni, és a' Cs. K. armádia és *Orchies* közt lévő égyességet két felé szakasztani; onnan mindazáltal tábori ör-állóinknak segítségekre ment néhány gyalog com-

pániák által hamarjában el üzentettek. Az ide küldetett *Kaunitz* regementbeli két századok, *Sándor Leopold* huszár regementének egy escadronya, nem különben az *Odonell* szabad serege, ekkor is olly vitézi módon viselték magokat, hogy elegendőképen nem tudja őket *Ottó F. M. Lájtinán* ditsirni, nevezetesen az égig emeli az *Odonell* szabad serege fő Strázsamesterének *Gr. Gyulainak* vitéz tetteit, a' ki ör álló seregeinknek bal szárnyát kormányozván, egészen semmivé tette az ellenségnek gonosz szándékát.

Ugyan ezen időben, és talám, órában ütött a' második *Fr. colonne Camphin*, és *Baissieux* közt állott vigyázó seregeinkre is, mellyet *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regementének sok jeles hadi virtusok által tündöklő *Obestere Dévay* úr, nem gondolván a' vele által ellenben fekvő hegyeknek tetején ki szögeztetett *Frantzia* ágyúknak menydörgésével, három egész óráig tartóztatott, és minekutánna meg nem álhatván a' számos ellenség előtt, vissza vonta volna magát, olly ditsiretesen, 's olly szép rendel mivelte azt, hogy lehetetlen vólt a' *Frantziáknak* hozzája férkezni.

Igy lévén a' dolog, *Camphin* nevű helységet mingyárt el foglalta a' *Fr. colonne*, eggynéhány battériákat készitetett, mellyekről keményen tüzeltetett *Hammerstein* Hannóveránus Generál Májor vezérlése alatt lévő, és *Lamain* mellett állott seregeinknek bal szárnyára. Ez ellen 16 escadron Anglus nehéz kavallériát, és két escadron *Sándor Leopold* és *Ferdinánd* fő hertzegek regementeiből való huszárokat küldött a' *Yorki* hertzeg, *Harcourt* és *Dundas* Anglus Generálok vezérlése alatt, melléjek rendelvén *Gr. Merveidt* Cs. Kir. Obestert is a' Generálquartierstábtól, a' ki minden szögét lyúkát jól esmérte azon környéknek, olly véggel, hogy hátok megé kerülvén a' *Frantziáknak*, azoknak soraiba vágnának bé. Ugyan ekkor meg hagyta *Dévay* Obesternek, hogy másfél escadron huszárral, és két escadron könnyű szerű Anglusokkal attakirozná bal szár-

nyokat, két granatéros batalliont rendelvén B. *Petrás* Generál Májor vezérlése alatt segítségére. Mihelyt észre vette a' Fr. gyalogság *Harcourt* és *Dundas* Generálok alatt lévő lovas seregeket háta megett lenni, mingyárt ki lódúlt *Camphinból*, és ezen helység, 's *Buisieux* közt állott kavallériájának védelmezése alá vonta magát. De ezzel *Dévay* Obester úr nem gondolt, hanem *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regementének fő Strázsamesterét *Löppert* másfél escadron huszárokkal, és két escadron Anglus könnyű szerű lovasokkal ellenek küldvén, előről attakiroztatta, 's mingyárt el is nyert töllök 3 ágyút. Sokáig védelmezte és tartotta magát a' Fr. lovasság, melly noha 20 escadronból állott, még is végtére is kénytelen vólt hátat fordítani. — Ekkor *Ferdinánd* fő hertzeg huszár regementének vitéz kapitánya *Kováts* Dé vágván a' Fr. gyalogságnak soraiba, igen sokat öszve aprított, 's el fogott közzülök, a' többit pedig egészen *Crouson* alatt lévő batériájokig üzte. A' hozzánk által szökött Frantzia katonáknak vallás tételek szerént, közel 3 ezerre ment az ezen tsatában meg öletett, sebbe ejtetett, és el fogatott patriótáknak száma, a' nyereség pedig 12 ágyúból, egy haubiczából, és 16 táborig szekérből állott. Sokkal kevesebb vólt a' mi veszteségünk. *Ferdinánd* huszár regementéből 35 ember, 's 24 ló esett el. A' hóltak közt vólt *Batsovsky* hadnagy, a' kit diribról darabra vagdaltak a' Fr. lovasok. Sebbe estenek *Bianchi* kapitány, *Pöller* és *Gr. Contrecourt* all-hadnagyok, és *Kray* zászló-tartó az *Odonell* szabad seregéből, *Szabó* fő hadnagy *Ferdinánd* huszár regementéből, 's velek égyütt 90 ember, 65 pedig el fogatott é, vagy tsak el tévelyedett, nem tudatik. Az Anglus seregek közül 31 ember, 90 ló hullott el; 1 adjutáns, 5 tífzt, 77 köz ember, 's 108 ló sebesített meg, és 15 ember, 's 22 ló tévelyedett el.

Mind a' Cs. K. mind az Anglus seregek vitézi módon viselték ezen tsatában magokat. Különösen ditséri *Ottó* F. M. Lájtinánt *Gr. Merveldt*

és *Dévay* Obestereket, *Löpfer* fő Strázsamestert, *Kováts*, *Hohenrein*, *Kronberg*, *Forgáts*, *Otlík* és *Wlasits* kapitányokat, *Böczi* és *Borocz* fő hadnagyokat, *Beniczky*, *Erdmann*, és *Horváth* all hadnagyokat a' Ferdinánd huszár regementéből; *Hechel* Granatéros kapitányt a' Splényi gyalog, *Beyerle* kapitányt Colloredó Wenc-l. és *Rohr* fő hadnagyot Colloredó József regementeiből. Ennekfelette *B. Szentkerefzti* és *B. Bánffy* Obestereket, kik közül az elsőbb a' Ferdinánd huszárjainak, az utólsóbb pedig az Anglus kavallériájának avantgardéjával vágott bé az ellenség soraiba. Ennekfelette *Gyulai* kapitányt az Odonell szabad seregéből, *Mecséry* kapitányt maga adjutánsát, *Klab* és *König* kapitányokat, és *Vilander* fő hadnagyot a' Kaunicz regből; *Dartler* fő hadnagyot, és *Dartler's Bajonovich* all hadnagyokat az Odonell szabad seregéből; utólyára *Mayer* és *Baumgarten* kapitányokat a' Generál Stábtól.

A' Máj. 12 dik napján, napnyúgoti Flandriában történt tsatát illyeténképen adja elő a' múlt szombaton költ udvari különös újság levél. Az említett napon, jókor reggel egynéhány ezer főből álló Fr. lovasság ment ki *Oisy* környéken az égyesült seregek fekvésének meg kémlelésére, a' kik *Beaurepas* nevű helységtől nem messze a' Császár huszáraira bukkannán, apró tsatákat kezdettenek velek. Gr. *Bellegarde* Generál Majornak értésére esvén a' dolog, *Koburg* dragonyos regementének egy escadronnyát *Sausfond* alá, *Murray* regementéből egy bataliont az *Oisynél* lévő sánczokba, két osztályt pedig egy ágyúval a' *Catilloni* hidnál vigyázó granatéros compániának küldött segítségére. Azomban 600 lovas Frantzia 3 lovas ágyúval *Chapeaurouge* (olvasd *Saporúzs*) eleibe nyomúlván, és ottan örrön állott vitézeit széllyel üzni akarván, *Blankenstein* huszár regementéből való fő hadnagy *Keczer Tamás* a' vele lévő huszárokkal rajtok hajtott, és minekutána *Viland* fő hadnagy pajtása segítségére ment vólva, öszve zavarta, és a' fellyebb nevezett hely-

ségig üzte őket, futásokban sokakat le vagdaltán közülök, 30 lovat el nyervén töltek. Dél után két órakor, Coburg dragonyosai közül egy osztállyal, Császár huszár regementének egy osztályával *Chapeaurouge* eleibe menvén Gr. *Bellegarde* Gen. Major, onnan is el üzte a' Frantziákat, és így, dél után 5 órakor ismét előbbi örálló helyeikbe helyhezette vigyázó seregeinket. Ezen kisiny tsatában igen jelesen viseiték magokat a' nevezett Generál tanúbizonysága szerént, Gr. *Gavasini* és *Siegenfeld* az Ottochanusok regementéből; *Keczer Tamás*, és *Vilánd* fő hadnagyk Blankenstein huszár regementéből; *Biombaczy* és *Witgenstein* hadnagyk Coburg dragonyos regementéből, és *Petrovits Sándor* kapitány a' Szerviai szabad seregtől, a' ki a' *Lorettei* erdőséget igen vitézül védelmezte az ellenség ellen. Mennyi veszteség lett legyen a' Frantziáknak nem tudatik; részünkről 5 ember holt meg, 43 kapott sebet. Az utólsóbbak közt vólt *Castelnotte* kapitány a' Tyrolisi stutzos seregből.

Ugyan ezen napon, t. i. *Májusnak* 12 dikén, egynéhány száz gyalog, és egy escadron lovas Frantziáság nyomúlt *Waszignies* alá, 's azt el is foglalta. Egy más Fr. colonne, melly 3 lovas regementből, és 7 batallion gyalogságból állott, marsirozott az alatt *Oisy* és *Estreux* alá, és minekutánna 3 batallion gyalogságot helyheztetett volna a' szomszéd erdőségbe, meg támadta könnyű gyalogságból állott vigyázó vitézeinket, 's vissza is nyomta őket. Gr. *Wallisch* Generál segítségére menvén hátrább nyomatott vitézeinknek, újjabb bátorságot kaptak, és nemtsak vissza hajtották a' patriótákat, hanem ennekfelette sokat le vágtak, 's el is fogtak közülök. Meg állapodtak ugyan a' Frantziák az *Oisy* mezőségen, holott 5 osztály lovasság, és két batallion gyalogság ment segítségekre: mindazáltal mihelyt észre vették Gr. *Hadik* Generál Májort gyalogjainkal feléjük sietni, onnan is ki mozdulván *Estreux* felé marsiroztak. Utánnok küldvén *Pilati* Császár könnyű lo-

vasainak Obristlájtinántya *Vécsey* hadnagyot közikbe vágatott, 's meg nem engedte, hogy az ottan lévő erdőbe vehették volna magokat. Itten sem lehetett az ellenség veszteségét ki tanulni; részünkről 27 ember esett sebbe, kettő holt meg, 's öt tévelyedett el. — Gr. *Hadik* Generál Májor *ditsiri B. Pilaty* Obristlájtinántot, és *Vécsey* hadnagyot a' Császár könnyű lovasai közül; *Malinaritz* és *Petrovits Sándor* kapitányokat a' Szerbiai szabad seregből, nem külömben *Keszler* hadnagyot a' vadász katonák között.

Májusnak 17 dik napján, hajnalban, minden napnyúgoti Flandriában táborozó Frantzia ármádiának pontyait meg támadták a' szövetséges seregek, és más nap estig szüntelen viaskodtanak velek, 's el is foglalták *Monveaux* és *Turcoing* közt lévő sántzaikat. Mivel mindazáltal újjabb erővel, 's több néppel és ágyúkkal ment ellenek más nap az ellenség, kéntelenek voltak a' nevezett helységeket, 's az ottan lévő redutákat el hagyni, 's *Marquaini* tábor helyekbe vissza menni.

A' mint *Albert* Saxóniai és Tesséni hertzegnnek, *Heidelbergai* fő kvártélyából hadi Cancelláriához jött jelentéséből értyük, a' *Rajna* környékén is el kezdődött immár a' két hadakozó fél közt való ellenségeskedés. *Májusnak* 21 dik napját követett éjjel *Manheimon* felül, 12 batallion gyalogság, 's 22 escadron lovasság ment által a' Rajnán, *Hohenlohe* hertzeg Cs. K. hadi Tármeester vezérlése alatt. Az avantgardét *Hocze* Generál Májor vezette által; az első colonnéval a' Rajna túlsó partyán telepedett le *Benyovszky* F. M. Lájtinánt, mellynek bal szárnya a' Rajna sántzáig jobb szárnya *Scharumig* terjedt ki. A' második colonnét Gr. *Ehrbach* F. M. Lájtinánt hasonló positióban, bizonyos messzeségre az elsőbbtől telepítette le. — A' Prussziai hadi seregeket is előbb mozdította *Möllendorf* Feldmarsal, olly formán, hogy a' *Hohenlohe* örökös hertzeg vezérlésére bizatott Prusszus és Austriai seregek közt való communicatió fenn maradhasson. Más nap,

u. m. *Májusnak* 23 dikán, minden positióiban meg támadták ezen Rajnán által költözött Austriai és Prusszus seregek a' Frantziákat; mivel mindazáltal ezek is bámulásra méltó alhatatossággal védelmezték magokat és redutaikat, 's többnyire kártátsokkal lövöldöztek vitéz embereinkre, Gr. *Ehrbach Rieselbach*, *Hohenloe* hertzeg hadi Tár-mester pedig *Mundenheim*, *Maudach*, és *Scharum* közt ütöttek sátort, könnyű seregeket küldvén *Rheingenheimba*, *Mutterstadtba*, és *Oggersheimba*. Ezen történetről bővebb tudósítással biztat ben-nünket a' Fels. hadi Cancelláris. Az által szö-kött katonák 20 ezerre teszik az ottan táborozó Frantziákat, kik közül, mennyi hüllött legyen el ezen tsatában, nem tudatik. — Részünkről, 500 emberre és 100 lóra tétetik az el hüllottaknak, sebbe esteknek, és el tévelyedteknek száma. — *Mészáros* Generál Májor és *Ferdinánd* Toscánai nagy hertzeg gyalog regementéből való zászló-tar-tó *Lippe* contusiót, az az, kemény golyóbis ütést kaptanak. — *Herzing* kapitány, az Oláh vég-helyi rgből; *Richter* fő hadnagy *Kheül* rgből, és *Steinmetz* fő hadnagy Gr. *Ehrbachnak* adjutánsa sebbe estenek.

Májusnak 24 dik napján, *Hohenlohe* örökös hertzeg, és Prusszus Generál Lájtinánt *Dürkheim* mellett, *Hohenlohe* hertzeg Cs. K. Tár-mester pe-dig *Mundenheim* és *Oggersheim* közt szállottak tá-borba. Következett nap *Möllendorf* Feldmarsal széllyel szórta a' *Kajerslautern* alatt tanyázott Frantzia corpust, mellyből 800 embert el fogott, 15 ágyút, 60 bagazsiás szekeret el nyert, 's ugyan ottan táborba is szállott a' vezérlése alatt lévő Prusszus seregekkel. *Speyerből* is ki lódútlak a' Frantziák.

Eggy igen érdeemes, és vitéz hadi tiszt ba-rátom következő tudósítást küldött hozzám *Manheimből* *Májusnak* 24 dikén ezen történetről: Tegnap, u. m. 23 dikban, éjjel ment által a' Rhé-nusi Armádiának nagyobb része, itt a' Rhénuson, és tegnap hajnalban a' Prusszusokkal égyetemben

Sieverstadt erdő alatt tsinált Frantzia sántzokat attakirozták, három, vagy négy sántzból ki is verték őket, mindazonáltal positiót nem vehetett az ármádia, mivel majd minden fertály órányira, újjabb újjabb reduták vagynak; hanem dél után, mintegy négy óra tájban, a' véres ütközet után vissza fordúlt mind a' két ármádia, és *Mutterstadt*, *Reingenau*, és *Schaurumnál* positiót vett. — Az ütközet mind két részről igen véres volt, és az egész mezőség el völt a' Frantzia holt testekkel és sebesekekkel borittatva. Részünkről 60 ember esett el, és 137 sebesített meg; *Mészáros* Generál úr is sebbe esett, és most *Manheimben*, az arany bak nevű vendég fogadónál fekszik. *Ferdinánd* fő hertzeg magyar gyalog regimentye, és az *Erdödy*'s *Vécsey* huszárok rettenő vitézségeket mutatták. A' *Ferdinánd* fő hertzeg gyalog regimentjéből egy divisióra egy *Chasseur*, az az, lovas vadász regiment ruktatván, amaz *quarét* formált, és mingyárt első tűz adása által 60 Fr. vadászt buktatott le lovaikról. Az el fogattattaknak száma tsak 30 ment, mivel igen sok erdőség van, nem lehetett őket mellze üzni.

A' Rhénuson által marsirozott ármádiának száma következő: *Vécsey* huszár regből 3 divisió; *Erdödy* husz. regből 4 divisió; *Székely* huszárok között 4 divisió; *Mack* vasas regimentéből 4; *Hohenzoller* vasas regből 2; *Waldeck* dragonyos regből 4; *Württemberg* dragonyos regből 2 divisió. *Ferdinánd* fő hertzeg magyar gyalog regimentéből 3 batalion; *Wallis* regből 2 batalion; az *Oláh* regből 2 batalion, a' *Székely* gyalogságtól 2 batalion; a' *Szerviai* szabad seregtől 2 batalion; a' *Gyulai* szabad seregéből 2 batalion; *Lascy* gyalog regből 2 batalion; a' granatérosok között 4 batalion; ennekfelette a' Palatinátusi, Baváriai, és Darmstadti seregek s. a. t.

Egy *Májusnak* 6 dik napján költ *Barcellónai* levél azt beszéli, hogy a' *Roussiloni* April. 28 és 29 ik napjain Spanyolok és Frantziák közt történt tsatákban, bátor sok embert vesztettének

légyen is el, még is győzödelmeskedtenek a' Spanyolok; hanem a' nevezett hólnapnak 30 ik napján az utólsóbbak által meg újítatott verekedésben szerentsétlenek vóltak, mellyben mind egész ártillériájokat, mind minden táborig bútorjaikat elvesztették. Ezen szerentsétlenségeket egyedül a' múlt esztendőben külömb külömb-féle nyavalyák által nagyon meg erőltetett seregeiknek tulajdonitványok, mellyek 60 ezer főből álló, és egész dühösséggel viaskodó ellenségnek semmi úton módon ellene nem álhattak. Ugyan ezen levél szerint Gr. *Union* Spanyol fő kormányzó Generálnak mostani fő kvártélyá *Figuerasban*, Catalóniának egy közép szerű városkájában vagyon, azonban, bátor kéntelen vólt is a' Roussiloni Grófságból a' Spanyol földre által menni, de még is három erősségeket, u. m. *Bellegardét*, *Colliouret* és *Port Vendret* csak ugyan megtartotta mind eddig is kezei között.

Az Alsó Austriai Kormányzók által közönséges tétetett Cs. K. parantsolatnak folytatása (lásd a' M. Kurirnak 43-dik darabját a' 660-dik, 's következő lapokon.

„ Minthogy további munkásságoknak következtése attól függ, hogy azoknak semmi ártalmas publicitása ne legyen; hogy az ő utazások és távol lételek, semmi nyúghatatlanságot, és gyanúságot ne okozzon, a' melly által mind tsendességek, mind creditumok kózkára vettetne, és mivel hasonlóképen szükséges, hogy azoknak creditumok, a' kik Fr. Országban maradnak, azok által, a' kik azt vagy tellyességgel el rontani, vagy veszedelembe ejteni kívánnyák fel maradjon: ahozképest azt végzi a' közönséges jóra ügyelő commissió, hogy a' revolutionalis, és osztálybeli commissió ne bánnyon velek a' közönséges bátorságnak adattatott rendelés szerint, sem önnön magokra, sem familiájokra ne tegyen árestomot, se vagyonaikat el ne petsételje; sőt inkább az ellenek talám bé adattandó vádak még most a' kö-

zönséges jóra ügyelő Commissióval közöltessenek, és az ezen ide zárt listán fel jegyeztetett 42 polgárok, mint olly különös személlyek, a' kikre közönséges dolog vagyon bizattatva; egyenesen a' közönséges bátorságra ügyelő Commissiónak védelmezése alatt legyenek.

Az eleséget bé szerző Commissióval, és a' nemzeti kints-tárnak biztosaival égyet kelletik ezen polgároknak érteni creditumoknak gyakorlásában, a' melly égyedül a' Fr. Köz. Társaság proviantirozására, az azzal égybe köttetett munkásságokra, kereskedésekre, a' ki váltásra vagy meg újjításra czélozzon. Ettől a' Commissiótól fog a' dolgoknak folytatása függeni, és a' nemzeti Kintstárnak biztosai kötelesek lesznek, ezen Proviantirung- és creditum plánumának végre hajtására fordítatandó pénzről számot adni. — Ezen Commissió azon aktát, melly a' respublika proviantirozására szükséges 50 milliomnak igiretét magában foglalja, és égy közönséges tiztnek és az e' végre ki rendeltetett 42 polgároknak kezek irásaikkal meg leszzen erősítetve, háromszor készítesse ki magának, mellynek égyike a' közönséges Jóra ügyelő Commissiónál, másika a' leveles tárban, harmadika pedig a' nemzeti Kintstárban tétessenek le s. a. t. Signat. *Robert, Lindet, Billand, Varennes, St. Just, B. Barrere, Carnot, C. A. Prieur.*

A' ki nevezett pénzváltóknak neveiket jövő alkalmatossággal közöllyük Erd. Olvasóinkal.

Béts.

Néhai XVI Lajos Fr. Király testvér húga, *Ersébeth* herczeg asszony erőszakos halálának szomorú hire ide érkeztvén, a' Fels. Cs. K. udvar 14 napi gyász ruhát öltözött magára Juniusnak első napján.

Nagy méltóságú R. Sz. B. Gróf *Althán Mihály János* Ur ő Nagysága, *Muraköz* örökös ura,

Cs. K. Komornyk , Tek. N. *Szala* Vármegyének örökös és fő Ispánya , ismét 500 rhenes forintokat nyújtott bé azon Megyében lakó néhány uraknak képeben Felséges Fejedelmünknek hadi segítségül , a' múlt hólnapnak közepe táján , melly hiv ajándékjokat *Sándor Leopold* fő hertzeg , Magyar Hazánknek kedves Nádorispánnya tökéletes meg elégedéssel el fogadta Felséges Urunk képeben. És így a' múlt *Mártiusban* bé nyújtott 19852 rh. forintokkal , mellyekről a' *M. Kurir* 21 dik darabjának 332 lapján emlékezetet tettünk , ölzve számlálván , 20352 rhenes forintokat adott a' *Szala* Vármegyei nemesség ö Felségének hadi segítségül.

* * *

Tegnap dél után ide érkezett , és ma 11 és 12 óra közt 24 postilion trombitálása közt , *Béts* városába pompásan bé jött Kurir , Cs. K. Flügeladjutáns , Gróf *Grüne* fő Strázsamester , azt az örvendetes hirt hozta magával , hogy *Májusnak* 24 dik napján keményen meg verte légyen Gróf *Kaunicz* Cs. K. hadi Tármeester , a' *Sambre* folyó viznek innenső partyán táborozott , és nekünk tört hányt Frantzia ármádiát , *Hannoniának Namur* felé való határán , *Fontaine l' Eveque* , *Binch* és *Bonne Esperance* közt. Úgy halljuk , sőt olvassuk a' tegnap este 9 órakor költ különös udvari újság levélben , hogy három egész bataliont fogott , 's 41 ágyút nyert el a' Frantziáktól. — Jövő alkalmatossággal bővebb tudósítást tehetünk ezen reánk nézve igen nagy hasznú hadi történetről.

* * *

A' mint a' köz hir szárnyál , sőt némelly közönséges levelekből is olvassuk , mind a' Pruszusokat , mind az Oroszokat ismét keményen megverték a' Lengyelek , és azt mondják , hogy nem-

tsak *Kaminieket* az Oroszoktól, hanem *Dantziko*
és *Thornt* is vissza vették a' Prusszusoktól.

* * *

Ezen mostan folyó hólnapnak végével vége fog ezen folyó fél esztendőnek is lenni. — Ahoz- képest jelentetik a' N. Publicumnak alázatossan általam, hogy a' kiknek kedvek vagyon és leszen a' *Magyar Kurirnak* a' jövő fél esztendőben való olvasására, ne terheltessenek magokat ideje korán jelenteni, küldendő leveleiknek boritékjára, titulus helyett tsak ezt irván: *Pro Magyar Kurir*, vagy *A' Magyar Kurirnak. Bétsben* vagy *à Vienne*.

A' kik a' barna paripa abrakjának árrát még eddig sem küldötték fel, kérettetnek alázatosan, ne halasszák annak fel küldését továbbra, hanem a' jövő fél esztendőre való taksával égyütt küldjék fel azt is. — A' kiknek héjánossan ment a' *M. Kurir*, mellynek nem itt, hanem másutt kell az okát keresni, tudósítsanak éngemet, 's jegyez- zék fel a' héjános darabokat, mindenkor kélzen leszek méltó kívánságoknak tellyesítésére.

* * *

Felséges Urunk, koronás királyunk, Mélt. Csabrághy, és Szittnyai Gróf *Koháry Ferentz* úr kérésére méltoztatott kegyelmesen meg engedni, hogy Tek. Nemes *Gömör Vármegyében*, *Murányi* uradalmában *Nagy Rötze* (nem *Göcze*, a' mint vólt a' 42 ik *Kurirnak* néhány darabjaiban) neve- zetű mező városában minden héten héti vásárokat hétfön; országos vásárokat pedig, *Mártiusnak* 19-dik, *Juniusnak* 13-dik, *Septembernek* 21-dik, *Decembernek* 16 ik napjain tarthasson, előtte való nap barom vásárt.